सत्यमेव जयते

दस्तावेज क्र. २४

महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण

नववा मजला, सेंटर-१, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, कफ परेड, मुंबई - ४०० ००५.
दूरध्वनी क्रमांक : फॅक्स २०१९ २२१५ :२२१५ ३७६५ ई : मेल-mwrra@mwrra.org

क्र. मजनिसंप्रा / कायदेशीर / २०१५ / २०१५ चे प्रकरण क्र. १४ / ७०५ तारीख: २६/११/२०१५

२०१५ चे प्रकरण क्र. १४

दिनांक २६-१०-२०१५ रोजीच्या महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाच्या आदेशानुसार प्रवाहाविरुद्ध धरणांमधून उजनी जलाशयात पाणी सोडण्याच्या बाबतीत

कृपया या प्रकरणात दिनांक २६-११-२०१५ रोजीच्या महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियामक प्राधिकरणाच्या आदेशाची प्रत पाहा.

संलग्नक : वरील प्रमाणे

(डॉ. सुरेश कुलकर्णी)
सचिव

माहिती आणि आवश्यक कारवाईसाठी याची प्रतः

१. सचिव, (जलसंपत्ती व्यवस्थापन आणि अधिकार क्षेत्र विकास) जलसंपत्ती विभाग, मॅडम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२.

२. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ, पुणे -११.

३. मुख्य अभियंता (जलसंपत्ती), सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ,पुणे - ४११ ०११.

४. अधीक्षक अभियंता, पुणे पाटबंधारे मंडळ, सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ, पुणे - ४११ ०११.

५. विभागीय आयुक्त, काऊन्सिल हॉल, कॅम्प, पुणे क्लबसमोर, कॅम्प, पुणे - ४११ ००१.

६. जिल्हाधिकारी, विधान भवन, नवीन इमारत, बंड गार्डन, पुणे - ४११००१.

७. जिल्हाधिकारी, मुख्य इमारत, सिद्धेश्वर पेठ, सोलापूर - ४१३००३.

८. अधीक्षक अभियंता व प्रशासक, अधिकार क्षेत्र विकास प्राधिकरण, जलसंपत्ती विभाग. सोलापूर क्लबच्या समोर, सोलापूर ४१३००३.

९. अधीक्षक अभियंता, पुणे पाटबंधारे मंडळ, सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ, पुणे - ४११ ०११.

माहितीसाठी प्रत:

१. ॲडव्होकेट महादेव चौधरी द्वारे श्री. सिद्धेश्वर दादासाहेब वराडे, आग्रा इमारत, खोली क्र. ९, पहिला मजला, १२१ एम.जी.रोड, फोर्ट, मुंबई ४०००२३.

२. ॲडव्होकेट एस. आर. पलांडे, लॉयर्स चेंबर क्रमांक ए-१, जिल्हा न्यायालय कॅम्पस, शिवाजीनगर, पुणे ४११००५.

३. ॲडव्होकेट सचिन थोरात द्वारे श्री. बाबूराव पाचर्णे, विधानसभा अध्यक्ष, शिरूर, पुणे.

महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण

नववा मजला, सेंटर-१, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर, कफ परेड, मुंबई - ४०० ००५.

दूरध्वनी क्रमांक : फॅक्स २०१९ २२१५ :२२१५ ३७६५ ई : मेल-mwrra@mwrra.org

२०१५ चे प्रकरण क्र. १४

दिनांक २६-१०-२०१५ रोजीच्या महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाच्या आदेशानुसार प्रवाहाविरुद्ध धरणांमधून उजनी जलाशयात पाणी सोडण्याच्या बाबतीत

श्री. सिद्धेश्वर दादासाहेब वराडे
ॲडव्होकेट महादेव वराडे यांच्या द्वारे
आग्रा इमारत, खोली क्र. ९, पहिला मजला,
१२१ एम.जी.रोड, फोर्ट, मुंबई ४०००२३.

..........याचिकाकर्ता

विरुद्ध

१. सचिव, (जलसंपत्ती व्यवस्थापन आणि अधिकार क्षेत्र विकास) जलसंपत्ती विभाग, मॅडम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२.

२. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ, पुणे - ११.

३. मुख्य अभियंता (जलसंपत्ती), सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ, पुणे - ४११०११.

४. अधीक्षक अभियंता, पुणे पाटबंधारे मंडळ, सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ, पुणे - ४११ ०११.

५. विभागीय आयुक्त, काऊन्सिल हॉल, कॅम्प, पुणे क्लबसमोर, कॅम्प, पुणे - ४११ ००१.

६. जिल्हाधिकारी, विधान भवन, नवीन इमारत, बंड गार्डन, पुणे - ४११००१.

७. जिल्हाधिकारी, मुख्य इमारत, सिद्धेश्वर पेठ, सोलापूर - ४१३००३.

८. अधीक्षक अभियंता व प्रशासक, अधिकार क्षेत्र विकास प्राधिकरण, जलसंपत्ती विभाग. सोलापूर क्लब समोर, सोलापूर ४१३००३.

९. अधीक्षक अभियंता, पुणे पाटबंधारे मंडळ, सिंचन भवन, बारणे रोड, मंगळवार पेठ, पुणे - ४११ ०११.

१०. ॲडव्होकेट एस आर पलांडे, वकील चेंबर क्र. ए-१ , जिल्हा न्यायालय परिसर, शिवाजीनगर , पुणे - ४११ ००५.

११. ॲडव्होकेट सचिन थोरात द्वारे श्री. बाबूराव पाचर्णे, विधानसभा अध्यक्ष, शिरूर, पुणे.

............................प्रतिवादी

आदेश

न्यायसभा : श्री. रवी बी. बुधीराजा (अध्यक्ष)

श्रीमती चित्कला झुत्सी, सदस्य (अर्थव्यवस्था)

दिनांक: २६ नोव्हेंबर २०१५

हा अर्ज ॲड. महादेव चौधरी यांच्या द्वारे श्री. सिद्धेश्वर दादासाहेब वराडे यांनी उजनी धरणात प्रवाहाविरुद्ध बंधाऱ्यामधून पाणी सोडण्यासाठी संबंधित अधिकाऱ्यांना निर्देश देण्याच्या संबंधात आमच्याकडे दिनांक २६/१०/२०१५ रोजीच्या या आदेशाच्या २०१५ च्या प्रकरण क्र. ५ आणि ६ च्या अनुषंगाने दावा दाखल केला.

१.० या आदेशात प्राधिकरणाने पुढील निर्देश दिले आहेत :-

(ए) शेवटच्या भागातील जलाशयातील पाणीसाठा (या प्रकरणात उजनी जलाशय) आरेखित केलेल्या थेट संचयनाच्या ६५% पेक्षा कमी असल्यास अंदाजे समान वितरण उपखोऱ्यात घ्यावे लागेल. तथापि वरच्या जलाशयातील आणि खालच्या जलाशयातील थेट संचयित पाणी १५% पेक्षा कमी असेल तर टक्केवारीत प्रत्यक्ष फरक असल्यास पुन:वितरण करणे उपयुक्त ठरणार नाही.

(बी) प्रवाहाविरुद्ध संकुलातील संचयन स्थितीचा, उजनी धरणातील संचयनाचा आढावा घेतल्यानंतर आणि साधारणपणे ऑक्टोबरच्या पहिल्या पंधरवड्यात होणाऱ्या परतीच्या पावसाचा संभाव्य परिणाम लक्षात घेतल्यानंतर वरील मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार वरील जलाशयांचे नियमन करणे तर्कसंगत असेल. अशाप्रकारे, उपलब्ध पाण्याचे प्रवाहाविरुद्ध आणि ज्या दिशेने प्रवाह वाहतो त्या दिशेच्या जलाशयांमध्ये न्याय्य वितरण ऑक्टोबरच्या अखेरीस साध्य होईल. तथापि खरीप हंगामातही पाण्याचे अंदाजे न्याय्य वितरण करण्यासाठी अधिकार क्षेत्रातील खरीप पिकांना संरक्षित सिंचन देण्यासाठी १५ जुलै ते ३१ जुलै दरम्यान दरवर्षी प्रवाहाविरुद्ध प्रकल्पातून पाणी सोडण्याची शक्यता शोधली जाऊ शकते प्रवाहाविरुद्ध जलाशयामध्ये साठवण स्थितीनुसार ज्या दिशेने प्रवाह वाहतो त्या दिशेच्या उजनी जलाशय तथापि उप-खोऱ्यासाठी त्यानंतरच्या वर्षाच्या

१५ जुलै पर्यंत पिण्याच्या पाण्याची गरज प्रथम सुनिश्चित केली जाईल आणि जर हे पाणी जास्त प्रमाणात उपलब्ध असेल केवळ तरच दोन्ही वरच्या बाजूच्या व खालच्या बाजूच्या मध्ये संरक्षण (एक) खरीप सिंचनाची शक्यता आहे. दरवर्षी ऑक्टोबर महिन्यात पाण्याचे न्याय्य वितरण करण्याचे ठरविताना हा खरीप वापरला जाईल. उप-खोऱ्यातील सर्व प्रकल्पांमध्ये ८०% खरीप वापर नियोजित वापराकरता किंवा आणीबाणीच्या स्थितीत मर्यादित असावा. जर अपवादात्मक परिस्थितीत वास्तविक खरीप वापर नियोजित वापरापेक्षा अधिक असेल तर वास्तविक खरीप वापर न्याय्य वितरण ठरवताना विचारात घ्यावा. कार्यकारी संचालक, कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांनी खरीपाचा वापर ८०% किंवा त्यापेक्षा कमी मर्यादित ठेवावा आणि खरीप वापराच्या वेळी सर्व प्रकल्पांवर लक्ष ठेवले पाहिजे.

(सी) ऑक्टोबरच्या पहिल्या पंधरवड्यात उजनी प्रकल्पातील संचयन स्थिती नियोजित थेट संचयनाच्या ६५% वर किंवा त्यापेक्षा जास्त असेल तर प्रवाहाविरुद्ध संचयनामधून पाणी सोडण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(डी) प्रवाहाविरुद्ध बाजूच्या कोणत्याही जलाशयात स्वतःच्या पिण्याच्या पाण्याची गरज भागविण्यासाठी व औद्योगिक वापरासाठी पाण्याची कमतरता असल्यास त्या जलाशयातून पाणी सोडण्यात येणार नाही.

(इ) उजनी जलाशयातून सिंचनाच्या हेतूने मृत साठ्यातून पाण्याचा निचरा होत नसल्याची खात्री केली पाहिजे.

(एफ) हे निश्चित केले पाहिजे की कोल्हापूर टाईप बंधारा (K.T.Weirs) च्या सुयांमुळे या आदेशाअंतर्गत केलेल्या विसर्गात अडथळा आणू नये. विसर्गाच्या कालावधीत उजनी नदी व साचलेल्या संथ पाण्याच्या भागातील पंपाचा विद्युत पुरवठा बंद करावा.

(जी) जलाशयाचे काम पूर्ण झाल्यानंतर कालव्याच्या सल्लागार समितीची भूमिका प्रकल्प पातळीवर सुरु होईल. शेवटच्या भागाच्या वापरकर्त्यांद्वारे पाण्याचा वाटा रब्बी हंगामाच्या सुरुवातीला कालवा सल्लागार समित्यांच्या बैठका घेऊन आणि जल वापरकर्ता संघटनांच्या प्रतिनिधींचा समावेश करून ठरवावा. लक्ष्य आणि कामगिरींचा आढावा घेण्यासाठी हंगामानंतरच्या बैठकाही आयोजित केल्या पाहिजेत. जल वापरकर्त्यांच्या संघटनांसोबत आधीच्या आणि नंतरच्या हंगामातील बैठकींचे इतिवृत्त काढले जावेत आणि महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाकडे आणि जल वापरकर्त्यांच्या संघटनेकडे प्रतींसह सरकारी संकेतस्थळावर ठेवावेत.

(एच) कालवा व्यवस्थेच्या शेवटच्या भागाशी कार्यरत असलेल्या जल वापरकर्त्यांच्या संघटनेला कालव्याच्या शेवटच्या टोकाशी असलेल्या शेतीची खात्री करून योग्य हक्काप्रमाणे वाटा देण्यात येईल.

(आय) जिल्हाधिकारी (पुणे आणि सोलापूर), महानगरपालिका आयुक्त (पुणे, पिंपरी-चिंचवड आणि सोलापूर), पोलीस अधीक्षक (पुणे व सोलापूर) प्रमुख अभियंता, MAHADISCOM, पुणे आणि बारामती कार्यकारी संचालक आणि कृष्णा खोरे विकास महामंडळ पुणे यांना या आदेशाच्या अंमलबजावणीत मदत करतील.

(जे) सिंचनासाठी आरक्षित पाणी बिगर सिंचन कामाकरता वळवण्यासाठी उच्च मर्यादा असणे आवश्यक आहे. परिणामी शासनाने सिंचन क्षेत्राची नवीन पद्धतीने जडणघडण वेळेत निश्चित केली पाहिजे. या आदेशाच्या तारखेपासून ८ आठवड्यांत सरकारने यासाठी महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाला वेळापत्रक दिले पाहिजे.

(के) जलसंपत्ती विभागाने प्रत्येक महानगरपालिकेला दररोज १५० लीटर दरडोई + २०% वितरण यंत्रणातील नुकसान भरपाईसाठी पाणीपुरवठा करावा. जलयुक्त दुष्काळ वर्षामध्ये २०% कपात लागू आहे.

(एल) उजनी जलाशयातून थेट पिण्यासाठी व औदयोगिक पाणीपुरवठ्यासाठी बंद पाईपलाईनचा प्रस्ताव सोलापूर महानगरपालिकेने कालबद्ध पद्धतीने राबवला पाहिजे आणि टाकळी (औंज) पर्यंत पाणीपुरवठा करताना जो पाण्याचा प्रचंड अपव्यय होतो तो थांबवला पाहिजे.

(एम) महानगरपालिकांकरता बिगर-सिंचन कामाकरता सांडपाणी व प्रक्रिया केलेले पाणी वापरणे बंधनकारक केले पाहिजे. त्यांच्याशी केलेल्या करारामध्ये यासाठी तरतूद केली पाहिजे. जल संपती विभागाने सोलापूर महानगरपालिकेला औदयोगिक / औष्णिक ऊर्जा वापरासाठी सांडपाणी वापरून उजनी जलाशयातील ताज्या पाण्याची आवश्यकता कमी करण्याचा आग्रह धरला पाहिजे.

(एन) कोणत्याही प्रकल्पाच्या साचलेल्या संथ पाण्यामधून पाणी उपसा करणे मंजूर पाणी वापराच्या नियोजनाप्रमाणे मर्यादित करावे लागेल. अनाधिकृत उपश्यावर सरकारने कडक नियंत्रण ठेवले पाहिजे. केली जाणारी कारवाई महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियामन प्राधिकरणाला कळविली पाहिजे.

(ओ) पुराच्या काळात सामान्य जलाशयाचे कार्य पूर नियमनकडे वळेल.

(पी) जर उजनी जलाशय त्याच्या पूर्ण क्षमतेने भरला तरच प्रवाहाविरुद्ध बाजूच्या प्रकल्पांवर पावसाळ्यातील प्रवाह नाले, पूर, कालवे, नद्या ओलांडून प्रकल्पाच्या आदेशाबाहेरील खरीपाच्या वापरासाठी किंवा शेततळी भरण्यासाठी परवानगी मिळेल.

(क्यू) भूगर्भातील पाणी स्वतंत्र कार्यक्षमतेसह पीक पद्धतींमध्ये वापरण्यासाठी सरकारने उजनी प्राधिकरणाचे निकष एका वर्षाच्या आत स्पष्ट करावे व महाराष्ट्र सिंचन पद्धतींचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन अधिनियम, २००५, अंतर्गत जल वापरकर्त्यांची संघटना तयार करण्यास प्रोत्साहन द्यावे, ज्यायोगे सुलभ पद्धतीने वाटप केले जाऊ शकेल. प्रत्येक जल वापरकर्त्यांच्या संघटनेला

वाटप केलेल्या पाण्याच्या कोट्यानुसार पिके घेण्यास सक्षम करते. सन २००५ मध्ये सदरील कायदा अस्तित्वात आला आहे. आणि उजनी च्या आदेशासाठी अद्याप अधिसूचना काढली गेली नसल्यामुळे, सरकार महाराष्ट्र सिंचन पद्धतींचे शेतकऱ्यांकडून व्यवस्थापन आधिनियम २००५ च्या कलम १ (३) च्या तरतूदीचा वापर करू शकेल आणि अंमलबजावणीसाठी वेगवेगळ्या तारखा देऊ शकेल. या कायदया मधील विविध तरतूदींचा उपयोग महाराष्ट्र सिंचन पद्धतीचे शेतकऱ्यांडून व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ च्या कलम २२ (१) नुसार पुनर्वसन कामांच्या अंमलबजावणीत अर्थसंकल्पीय अडचणींवर विजय मिळवण्यासाठी होईल.

(आर) परिच्छेद ५.२. मध्ये नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुण्याचे कार्यकारी संचालक दरवर्षी समान प्रवाहात सर्व वरच्या बाजूच्या जलाशयांचे संचालन करण्यास जबाबदार असतील. परिच्छेद क्रमांक ५.२.१ मध्ये निर्धारित केल्याप्रमाणे दरवर्षी न्याय्य वितरणासाठी पुनरावृत्ती करावी लागते.

(एस) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ, पुणे यांनी दरवर्षी १५ ऑक्टोबर ला उजनी जलाशय व सर्व प्रवाहाविरुद्ध संचयानच्या साठवण स्थितीचा आढावा घ्यावा. जुलैच्या शेवटच्या पंधरवड्यात किंवा ऑक्टोबरमधे खरीप हंगामात अंमलबजावणीत कोणतीही अडचण येत असेल तर त्यानी नियोजित तारखेनंतर २-३ दिवसांच्या आत थेट स्पष्टीकरणासाठी प्राधिकरणाकडे संपर्क साधावा. जलयुक्त दुष्काळाच्या एका वर्षात ऑक्टोबरच्या अखेरीस त्याने न्याय वितरणाचा अभ्यास पूर्ण केला पाहिजे.

अर्जदाराचे असे मत आहे की दिनांक २६/१०/२०१५ रोजी हा आदेश पारित झाला असला तरी त्यात अडकलेला विषय "संवेदनशील आणि गंभीर असून सामान्य माणसाच्या दैनंदिन जीवनाला स्पर्श करणारा आहे", संबंधित अधिकारी "आदेशाची अंमलबजावणी करण्यासाठी या आदेशाचे पालन करण्यासाठी पावले उचलत नाहीत".

२.० अशी नोंद घेतली गेली की, प्रतिवादी वकील पलांडे, यांनी दिनांक ०४-११-२०१५ रोजी महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाच्या आदेशाच्या पुनरावलोकनासाठी या प्राधिकरणाकडे संपर्क साधला होता. त्याचप्रमाणे त्यांनी सदरील विषयांसाठी लेखी याचिकांतर्फे क्रमांक १११५२, आणि १११६५ २०१५, माननीय न्यायालयातही संपर्क साधला होता. या प्रकरणात प्राधिकरणाने न्यायालयीन शिस्त व न्यायालयीन मालमत्तेच्या हिताच्या दृष्टीने दिनांक २६-१०-२०१५ रोजीच्या आदेशाचे पुनरवलोकन करणे योग्य ठरणार नाही असे सांगितले. अधिवक्ता महादेव चौधरी यांनी असेही नमूद केले की, माननीय उच्च न्यायालयाने २०१५ च्या लेखी याचिका क्रमांक १११५२ आणि १११६५ मध्ये कोणताही स्थगिती आदेश मंजूर केलेला नाही आणि म्हणून प्राधिकरणाचा आदेश त्वरित अंमलात आणावा. त्यांनी नमूद केले की माननीय उच्च न्यायालयामध्ये दिनांक २१-१२-२०१५ रोजी २०१५ ची

जनहित याचिका क्र. १४४ यांची सुनावणी निश्चित आहे आणि ३०-११-२०१५ रोजी लेखी याचिका क्रमांक १११५२ आणि १११६५ यांची सुनावणी निश्चित आहे.

३.० ॲड. सुरेश पलांडे म्हणाले की, माननीय उच्च न्यायालयाने ही स्थगिती नाकारली नव्हती ही स्थगिती माननीय उच्च न्यायालयाच्या विचाराधिन होती. विभागाची प्राप्त रब्बी सिंचनाची मागणी केवळ ५०० हेक्टरसाठी आहे, तर आदेशानुसार सोडले गेलेले पाणी मंजूर योजनेनुसार १ लाख हेक्टरच्या सिंचनासाठी असल्याचेही त्यांनी नमूद केले.

४.० श्री. डी. डी. शिंदे, कायदेशीर सल्लागार, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ यांनी न्यायाधीश, व्ही. एम. कानडे आणि डॉ. शालिनी फणसळकर-जोशी यांच्या ३.९.२०१५ रोजीच्या २०१५ च्या जनहित याचिका क्र. १४४ वरील निर्णयांचा गोषवारा वाचला. परिशिष्ट ५ मध्ये नमूद केलेल्या माननीय उच्च न्यायालयाच्या आदेशावरून त्यांनी असे सांगितले की,

"सोलापूर जिल्हा व महाराष्ट्रातील इतर भागात दुष्काळ जाहीर होण्याची शक्यता आहे, त्या परिस्थितीची पूर्वतयारी करण्यासाठी जलसंपत्ती नियामक प्राधिकरणाने आपत्कालीन योजना तयार केली आहे की नाही याची माहिती देण्याचे आदेश आम्ही उत्तरदात्यांना देतो आणि आम्ही जलसंपत्ती नियामक प्राधिकरणाकडून काय पाऊल उचलले जाईल हे जाणून घेऊ इच्छितो, दुष्काळसदृश्य परिस्थिती निर्माण झाल्यास किंवा सप्टेंबर महीन्यात अथवा ऑक्टोबर महिन्याच्या काळात २०१५ पाऊस पडत नसेल तर भुगर्भातील पाण्यासारख्या अन्य स्रोताकडून पाणी मिळवण्याच्या शक्यतेला जलसंपत्ती नियामक प्राधिकरणाने पडताळून पहिले आहे का? या प्रकरणातील निकडीचा विचार करता आम्ही उत्तरदात्यांनी निर्देश देतो की दोन दिवसांच्या कालावधीत आम्ही विचारणा केलेली संपूर्ण माहिती आम्हाला द्यावी."

५.० ॲड. डी. डी. शिंदे योनी महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियामक प्राधिकरण (MWRRA) कायद्याच्या कलम २६ मधूनही नमूद केले की, *"या कायद्याअंतर्गत दिलेल्या कोणत्याही आदेश किंवा निदरशांचे पालन करण्यास जो अपयशी ठरला, या आदेशामधील निर्देशानुसार सांगितलेल्या वेळेत किंवा दिशानिर्देशात किंवा या कायद्यातील कोणत्याही तरतुदीचे उल्लंघन करण्याचा प्रयत्न केला गेला किंवा त्याअंतर्गत बनवलेले कोणत्याही नियमांचे उल्लंघन केल्यास सहा वर्षांसाठी कारावास व दंडाची रक्कम थोपाऊ शकतात. हा दंड प्रत्येक गुन्ह्यान संदर्भात वार्षिक पाणी शुल्काच्या दहापट असू शकतो".*

६.० ॲड. श्री. डी. डी. शिंदे यांनी असे नमूद केले की, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणाच्या आदेशाचे पालन करण्यास कोणत्याही प्राधिकरणास अपयश आलेले नाही. त्यांच्या मते महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळचे अधिकारी महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमक प्राधिकरणाच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्यास उत्सुक आहेत. जिल्हाधिकारी पुणे यांनी सुनावणीदरम्यान संगितले की, त्यांनी प्राधिकरणाच्या आदेशाच्या सुलभ अंमलबजावणीबद्दल आपल्या कार्यालयात बैठक घेतली. जलसंपत्ती विभाग, महाराष्ट्र राज्य विद्द्युत वितरण कंपनी लि., पोलीस अधीक्षक, टाटा पॉवर कंपनी, पुणे येथील अधिकारी आणि इतर सर्व उपस्थित होते.या बैठकीत अधीक्षक अभियंता पुणे पाटबंधारे मंडळ यांनी नमूद केले की, त्यांनी आदेशाची अंमलबजावणी सुरू केली आहे. ५० कोल्हापूर टाईप बंधाऱ्यांचे (के. टी. विअर) प्रवेशद्वार काढावे लागतील. स्थानिक शेतकऱ्यांच्या बराच विरोध झाला त्यामुळे पोलिस संरक्षण आवश्यक होते. तथापि ते म्हणाले की, पोलिस संरक्षण त्वरित उपलब्ध झाले नाही. जिल्हाधिकारी पुणे यांनी सांगितले की, दिवाळी सण बघता दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०१५, पर्यंत या आदेशाची अंमलबजावणी करने शक्य नव्हते आणि त्यानुसार त्यांनी अहवाल दिला होता. उजनीमध्ये धरणांचे पाणी सोडल्यास उद्भवणाऱ्या परिस्थितीस सामोरे जाण्यासाठी जिल्हा प्रशासन तयारी करत आहे. उड्डाण पथकेही तयार केली गेली होती. ते म्हणाले की माननीय उच्च न्यायालय दिनांक ३०-११-२०१५ रोजी या खटल्याची सुनावणी करणार आहे.

७.० महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास महामंडळ च्या कार्यकारी संचालकांनी सांगितले की नदीवर ५० कोल्हापूर टाईप बंधारे (के. टी. विअर) आहेत आणि ४२ कोल्हापूर टाईप बंधारा (के. टी. विअर) चे गेट काढण्यात आले होते. केवळ ८ कोल्हापूर टाईप बंधाऱ्यांचे (के. टी. विअर) दरवाजेच शेतकऱ्यांच्या कडक प्रतिकारामुळे शिल्लक आहेत. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र कृष्णा खोरे विकास मंडळ यांनी नमूद २६.१०.२०१५ चा महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियामन प्राधिकरणाचा हा आदेश खुण आहे. भीमा उप-खोऱ्यातील जायकवाडी जलाशयासाठी मेंढगिरी समितीच्या धर्तीवर अभ्यास करण्याची गरज असल्याचे त्यांनी सुचवले.

८.० श्री. पाचर्णे, आमदार म्हणाले की, उजनी धरणात चासकमानमधील पाणी सोडणे म्हणजे पाण्याचा अपव्यय आहे. पाणी सोडल्यास प्रवाहाविरुद्ध क्षेत्रांना त्रास होईल आणि ज्या दिशेने प्रवाह वाहतो त्या दिशेच्या भागांना जास्त फायदा होणार नाही. त्यांनी २६-१०-२०१५ रोजीच्या महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियामन प्राधिकरणाच्या आदेशाची अंमलबजावणीला सन्माननीय उच्च न्यायालयाने हे प्रकरण सुनावण्यापर्यंत स्थगिती देण्याची विनंती केली.

९.० पक्षकारांद्वारे आमच्या समोर मांडलेल्या तर्कांचा आम्ही काळजीपूर्वक विचार केला आहे.

महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण कायद्याच्या दिनांक २६.१०.२०१५ आदेशाची त्वरित अंमलबजावणी करण्यासाठी याचिकाकर्त्यांनी केलेल्या प्रार्थनेचा विचार करता, "समन्यायी वितरणा", साठी महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण कायद्यातील तरतूदीवर आधारित आहे, भीमा ऊपखोऱ्यामधील सर्व वापरकर्त्यांना समान लाभ देण्यासाठी आणि ऊपखोऱ्यामधील सर्व वापरकर्त्यांना त्रास सामायिक करण्यासाठी या आदेशाची अंमलबजावणी करणे गरजेचे आहे असे आम्हाला वाटते. त्यामुळे महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण कायद्याच्या दि. २६.१०.२०१५ रोजीचा आदेश लवकरात लवकर अंमलात आणणे आवश्यक आहे.

१०.० वरील पार्श्वभूमीवर खालील दिशानिर्देश दिले आहेत:-

i) पुणे जिल्हाधिकारी यांनी जलसंपत्ती विभागाच्या अधिकाऱ्यांना महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण कायद्याच्या दिनांक २६.१०.२०१५ रोजीच्या आदेशाची अंमलबजावणी करण्यासाठी पूर्ण संरक्षण द्यावे म्हणून आणखी वेळ न देता पारेषण नुकसान कमी करण्यासाठी आणि खालच्या प्रवाहातील शेतकऱ्यांना एका रब्बी फिरत्या चक्रगतीसाठी (रोटेशनसाठी) वेळेवर पाणी मिळावे.

ii) महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण कायद्याच्या कलम २६ अंतर्गत कारवाईची मागणी साध्य केली जात नाही.

iii) जलसंपत्ती विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण कायद्याच्या दिनांक २६.१०.२०१५ चा आदेश लवकरात लवकर लागू करावा.

वरील निष्कर्ष आणि निर्देशांसह, याचिका आणि अर्ज निकाली राहतात.

सही/-
(चित्कला झुत्शी)
सभासद (अर्थव्यवस्था)

सही/-
(रवी बी बुधीराजा)
अध्यक्ष

(डॉ. सुरेश कुलकर्णी)
सचिव